

DADES GENERALS DE L'ASSIGNATURA

NOM:	Intervenció Psicopedagògica en Contextos Multilingües		
CODI:	350048		
ENSENYAMENT:	Psicopedagogia		
CURS ACADÈMIC:	2007-2008		
TIPUS D'ASSIGNATURA:	optativa		
IMPARTICIÓ:	Primer semestre		
GRUPS:	M1 i T1		
CRÈDITS TOTALS:	6	CR. TEÒRICS: 4	CR. PRÀCTICS: 2
LLENGUA:	catalana		
DEPARTAMENT:	Didàctica i Organització Educativa		
PROFESSOR:	Joan Mallart i Navarra		

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

Avui dia les situacions plurilingües són més aviat la norma que no pas l'excepció a tot el món. En el nostre país, la majoria d'alumnes aprenen en tres llengües (la llengua de la llar, la segona llengua oficial i una llengua estrangera). Per als alumnes immigrants de minories ètniques es tracta d'un aprenentatge en tres o quatre llengües, segons que el sistema educatiu pugui atendre o no la seva llengua familiar. Els sistemes educatius més propers actuals i del futur es configuren com a sistemes a la vegada multilingües i multiculturalment i les persones professionals de l'educació han d'estar preparades per atendre eficaçment aquesta diversitat cultural i lingüística.

L'assignatura pretén donar les bases que permetin a tota persona graduada en psicopedagogia d'intervenir en aquest àmbit, tot participant en el disseny i desenvolupament dels programes més comuns (currículum, metodologies didàctiques) i en el de programes específics adaptats a individus o grups amb necessitats educatives especials (minories ètniques, estudiants d'incorporació tardana al sistema educatiu). Però a més a més, ningú no pot quedar exclòs d'aquests coneixements i habilitats interculturals i plurilingües. Ens proposem:

- Conèixer críticament models, mètodes i estratègies didàctiques d'ensenyament lingüístic aplicats a diferents situacions sociolingüístiques.
- Conèixer i valorar els documents curriculars més importants de les àrees de llengües corresponents a l'Educació Infantil, Primària i Secundària de Catalunya.
- Elaborar plans d'actuació i d'acolliment, projectes i programacions lingüístiques, comprendre i millorar els existents
- Valorar la importància del llenguatge en la formació general, valorar també positivament el coneixement de diferents llengües i cultures per a una comunicació internacional eficaç, i la integració d'aquests aprenentatges en el currículum.

OBJECTIUS FORMATIUS DE L'ASSIGNATURA

Davant la declaració solemne per part de la sessió plenària de l'Assemblea General de les Nacions Unides del dia 16 de maig de 2007 que considera l'any 2008 com a l'Any Internacional de les Llengües, Aquesta assignatura s'adhereix als principis de la Declaració de l'ONU i també a la Carta Europea del Plurilingüisme (2005-2008) que es reproduïx aquí mateix.

Des del marc de l'assignatura s'assumeixen els objectius formatius inclosos en el text de la Carta següent:

La Carta Europea del Plurilingüisme

- El plurilingüisme és inseparable de l'afirmació d'una Europa política,
- La diversitat de les llengües assegura la pluralitat i la riquesa de les representacions,
- El plurilingüisme és llibertat,
- El plurilingüisme és un mitjà per afirmar la perennitat de les entitats nacionals, llocs privilegiats d'exercici de la ciutadania,
- El plurilingüisme és una font fonamental del sentiment de ciutadania europea,
- El plurilingüisme és una de les respostes al «xoc de civilitzacions» i a les diverses formes d'hegemonia política, cultural i econòmica,
- El plurilingüisme és un element essencial de la innovació científica,
- El dret a la llengua i a la diversitat lingüística i cultural no es divideix pas,
- El plurilingüisme és un compromís de progrés econòmic en un món pacificat,
- Tot treballador ha de tenir el dret a treballar en la llengua del país on viu,
- Els sistemes educatius han d'oferir una educació plurilingüe,
- Els mitjans de comunicació han de permetre l'expressió de cultures múltiples.

BLOCS TEMÀTICS O CONTINGUTS

Bloc Temàtic 1. Didàctica de les llengües en contacte

1. Educació i contacte de llengües en comunitats bilingües.
 - 1.1 Llengua primera, segona i estrangera. Comunitat lingüística. Llengües en contacte. conflicte lingüístic. Normalització lingüística. Paper de l'educació.
 - 1.2 Bilingüisme. Concepte i tipologia. Relacions entre diglòssia i bilingüisme. Factors psicopedagògics.
 - 1.3 L'ensenyament lingüístic a Catalunya. Política lingüística i política educativa.
2. Mètodes, models i programes d'educació bilingüe.
 - 2.1 Compensatoris: Transicionals i unil·letrats.
 - 2.2 De manteniment: Bilingüisme parcial i bilingüisme total.
 - 2.3 D'enriquiment: el programa d'immersió.
3. Projecte interlingüístic de caràcter curricular: llengua d'ensenyament, llengües objecte d'aprenentatge. Integració d'immigrants en aules regulars o d'acollida.

- 3.1 El Projecte Lingüístic de Centre (PLC). Coneixement de la realitat sociolingüística. Planificació de la intervenció educativa. Creació d'un ambient de centre inclusiu i antiracista.
- 3.2 Els objectius de l'ensenyament lingüístic: la competència comunicativa.
- 3.3 El currículum lingüístic. Seqüenciació de continguts. La transformació del currículum per a l'atenció de la diversitat cultural i lingüística.

Bloc Temàtic 2. **Didàctica de les llengües modernes**

- 4. Metodologia de l'ensenyament d'una segona llengua.
 - 4.1 Els mètodes clàssics: gramàtica-traducció, audiolingual, audiovisual.
 - 4.2 Els mètodes comunicatius, nocional-funcionals.
 - 4.3 Els mètodes humanistes.
- 5. Anàlisi d'errors. Didàctica de les interferències lingüístiques.
 - 5.1 De l'anàlisi contrastiva a l'anàlisi d'errors.
 - 5.2 La interllengua.
 - 5.3 Errors i dificultats lingüístiques en L1 i L2: classificació i intervenció didàctica.
- 6. Avaluació dels aprenentatges lingüístics. Grau de bilingüisme. Valoració dels resultats de l'aplicació de programes d'educació bilingüe.
 - 6.1 Avaluació de la competència oral.
 - 6.2 Avaluació de la lectoescriptura i el vocabulari.
 - 6.3 Avaluació de la redacció.

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA

Per a la realització dels crèdits **teòrics** es desenvoluparan activitats de seminari i de petit grup, a més d'exposicions generals dirigides pel professor i per grups d'alumnes. També es desenvoluparan sessions de debat, però amb preparació prèvia. Els crèdits **pràctics** consistiran en exercicis: comentari de lectures, anàlisi de documents o estudis de casos.

Desenvolupament del curs

Una assignatura de 6 crèdits a la Facultat de Pedagogia compta teòricament amb un total de 30 sessions de dues hores. Per acord del Consell d'Estudis, aquestes sessions s'han de repartir entre la teoria i la pràctica. I es procedeix de la manera següent:

El grup de la classe es divideix en diferents subgrups que permetin una interacció i participació més dinàmica. Cada un d'aquests subgrups assisteix a les sessions de posada en comú de les activitats pràctiques que els són assenyalades, segons un calendari específic de sessions pràctiques. Per poder participar-hi activament, han d'haver realitzat prèviament les activitats. En acabar la sessió es lliuraran els exercicis escrits degudament signats per les persones assistents que han intervingut a la posada en comú.

AVALUACIÓ ACREDITATIVA DELS APRENTATGES

- Criteris d'avaluació i qualificació

La qualificació final serà el resultat de la combinació de la valoració de totes les activitats del curs. Almenys un 50% respondrà a activitats i exàmens individuals i per aprovar el curs s'haurà d'haver superat positivament la prova final de conjunt. Per acollir-se al sistema d'avaluació continuada que es proposa aquí, cal que l'assistència a les sessions teòriques i a les pràctiques superi el 70%. En cas contrari, hom es podrà acollir a l'avaluació única en què l'examen comptaria el 100% i no es tindrien en compte les activitats parcials. El repartiment de les puntuacions respondrà a l'esquema següent:

$$QF (100) = Pr (20) + TC (40) + Ex (40)$$

$$QF = \text{Qualificació final} \qquad Pr = \text{Pràctiques}$$

$$TC = \text{Treball de Curs} \qquad Ex = \text{Examen}$$

Les activitats es valoraran d'acord amb una escala qualitativa:

A: Excel·lent.

B: Molt bé. Per sobre de la mitjana, amb algunes mancances o errors que no fan desmerèixer el conjunt.

C: Suficient, tot i que els errors i mancances són significatius. S'assoleix el criteri mínim.

D: Insuficient. Cal treballar més o millor i repetir el treball si es pot, tot completant les llacunes i esmenant els errors indicats.

Les pràctiques i el treball de curs es faran normalment en grup, llevat de la recensió d'un llibre, que serà individual. Al principi del curs s'establirà amb cada estudiant o amb cada grup un contracte didàctic en què constin la modalitat i els tipus de treballs a realitzar, així com les dates de presentació.

- Acolliment a avaluació única

L'alumnat que no desitgi o que no pugui seguir el ritme d'activitat proposat més amunt es podrà acollir al sistema d'avaluació única que consistirà en un examen final el dia que s'assenyali oficialment. La prova o examen final serà escrita -tot i que es poden proposar algunes

qüestions orals- i versarà sobre el contingut del programa. Tindrà una part més teòrica i una de més pràctica. En ser l'única forma d'avaluació, el seu valor representarà el 100% de la qualificació final.

Per poder acollir-se a aquest sistema d'avaluació única serà requisit imprescindible haver-ho comunicat per escrit al professor dins del termini que hagi aprovat la Junta de Facultat, normalment durant la primera quinzena del curs.

El sistema d'avaluació única no exclou l'exercici del dret d'assistir a les classes, participar a les activitats, àdhuc rebre'n la correcció corresponent, amb les mateixes condicions i dintre de les mateixes dates que tot el conjunt de l'alumnat acollit a l'avaluació continuada. Però aquestes puntuacions parcials serien en aquest cas només a títol indicatiu i no intervindrien a la qualificació final.

FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA

- (2003). *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Arnau, Joaquim; Comet, Cinta; Serra, Josep Maria i Vila, Ignasi (1992). *La educación bilingüe*. Barcelona: ICE-Horsori.
- Baker, Colin (1993). *Foundations of bilingual education and bilingualism*. Clevedon: Multilingual Matters (*Fundamentos de educación bilingüe y bilingüismo*. Madrid: Cátedra, 1997).
- Cummins, Jim (2002). *Lenguaje, poder y pedagogía*. Madrid: Morata.
- Cuenca, Maria Josep (1992). *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem.
- Huguet, Angel i Madariaga, José María (2005). *Fundamentos de educación bilingüe*. Bilbao: Universidad del País Vasco.
- Husen, Torstén i Oppen, Susan (1984). *Educación multicultural y multilingüe*. Madrid: Narcea.
- Lasagabaster, David i Sierra, Juan Manuel [eds.] (2005). *Multilingüismo y multiculturalismo en la escuela*. Barcelona: Ice-Horsori.
- Lladó, Joana i Llobera, Miquel (1999). *Reflexions i propostes per al tractament de les llengües en els centres d'ensenyament*. Palma de Mallorca: Moll.
- Mackey, William Francis i Siguan, Miquel (1986). *Educación y bilingüismo*. Madrid: Santillana.
- Mallart, Joan (2001). *Didáctica de la lengua*. Barcelona, Vic: Eumo.
- Mallart, Joan (2006). *Multilingüisme & Educació*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Pascual Granell, Vicent (2006). *El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià*. València: Conselleria de Cultura, Educació i Esport.
- Paulston, Cristina Brat (1980). *Bilingual education. Theories and issues*. Rowley, Mass: Newbury House.
- Paulston, Cristina Brat [ed.] (1988). *International handbook of bilingualism and bilingual education*. New York: Greenwood.
- Ruiz, Uri (2000). *Didáctica de la segunda lengua en educación infantil y primaria*. Madrid: Síntesis.
- Sánchez López, M. Pilar i Rodríguez, Rosario (1997). *El bilingüismo. Bases para una intervención psicológica*. Madrid: Síntesis.
- Sarto, María Pilar (1997). *El bilingüismo. Una aportación a las necesidades educativas lingüísticas*. Salamanca: Amarú.
- Siguan, Miquel (1998). *Bilingüismo y lenguas en contacto*. Madrid: Alianza.
- Skutnabb-Kangas, Tove (1981). *Bilingualism or not. The education of minorities*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Titone, Renzo (1976). *Bilingüismo y educación*. Barcelona: Fontanella.
- Trujillo, Fernando (2006). *Cultura, comunicación y lenguaje. Reflexiones para la enseñanza de la lengua en contextos multiculturales*. Granada: Octaedro Andalucía.
- UNESCO (2003). *La educación en un mundo plurilingüe*. París: Unesco.
- Vila, Ignasi (1995). *El català i el castellà en el sistema educatiu de Catalunya*. Barcelona: Horsori.
- Vila, Ignasi [coord.] i Siguan, Miquel (1998). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Proa.